

Vedle osvojení češtiny jako druhého jazyka a kontaktu s českými mluvícími vrstevníky je pro děti, které se učí česky, velice důležitá i **gramotnost v mateřském jazyce**. Pro celkový vývoj dítěte je znalost prvního jazyka velmi důležitá. Dítě se pak mnohem lépe učí nové poznatky, pokud si je může spojit s vědomostmi a znalostmi osvojenými v mateřštině.

VÍCEJAZYČNOST:

- ✘ Předchází sociálnímu vyloučení dětí, jejichž mateřský jazyk se liší od jazyka většinové společnosti.
- ✘ Umožňuje dětem lépe zakořenit v novém prostředí.
- ✘ Posiluje identitu dítěte a jeho sebevědomí.
- ✘ Rozvíjí jazykové schopnosti a myšlení napříč jazyky.
- ✘ Umožňuje uchování kulturního dědictví (m. j. tradice, pohádky, sounáležitost s komunitou...).

Vícejazyční žáci používají své jazyky k různým účelům a v komunikaci s různými lidmi (mateřský v rodině, druhý v širší společnosti, ve škole atd.), tím je také ovlivněna slovní zásoba, úroveň ovládnutí i jazyková preference. Znalost mateřského jazyka je pro tyto děti nejen prospěšná, ale většinou také nutná k tomu, aby komunikovaly se členy své rodiny. Bez znalosti mateřského jazyka sice obstojí ve škole, ale mohou mít vážné problémy v komunikaci s rodiči, což může způsobit potíže s výchovou a chováním. Důležitá je tedy spolupráce školy s rodiči – jednak aby našli cestu, jak dítě co nejlépe naučit česky, ale také jak zachovat a dále rozvíjet dovednosti v prvním jazyce dítěte.

DOPORUČUJEME:

- ✘ Nesnažte se děti od mateřského jazyka odstříhnout – hrozí jim ztráta identity. Nabízejte dětem dostatek příležitostí k rozšíření využití mateřského jazyka (dětský kolektiv s mateřským jazykem, návštěvy země původu atd.).
- ✘ Výchova dětí v jazyce vaší rodiny je velmi důležitá, protože jen tak s nimi můžete komunikovat v jazyce, ve kterém se cítíte sebejistě.
- ✘ Učitelé by neměli rodičům radit, aby doma mluvili se svými dětmi pouze česky, protože děti by se mohly naučit od rodičů, kteří dostatečně neznají češtinu, chybné obraty, výslovnost apod. Zároveň by přišly o možnost rozvíjet se ve svém rodném jazyce.
- ✘ Zaveďte si domácí jazyková pravidla, která vám budou vyhovovat.
- ✘ Rozvíjejte mateřský jazyk, a to nejen mluvený, ale i čtený/psaný.

Je důležité, aby pro děti existovaly vhodné podmínky pro používání jazyka rodiny i v mateřských školách a ve školách. Pro používání jazyka je velkým přínosem, pokud si děti uvědomí jeho hodnotu i mimo rodinné prostředí. Posiluje to jazykové povědomí všech zainteresovaných osob, jazykovou různorodost a neformální možnosti využití všech jazyků. Promluvte si s pracovníky vzdělávacích institucí, které vaše děti navštěvují, a informujte se na způsoby jejich přístupu k mnohojazyčnosti. Váš názor na něj si pracovníci jistě rádi vyslechnou, stejně jako informace o vaší kultuře a tradicích.

Ve škole mají větší šanci naučit se vyučovací jazyk a celkově uspět ty děti, jejichž rodinní příslušníci s nimi mohli trávit čas, vyprávěli jim příběhy nebo s nimi hovořili způsobem, který rozvíjel slovní zásobu v jejich mateřském jazyce. Znalosti a schopnosti dětí jsou přenositelné z mateřského jazyka naučeného doma do jazyka používaného ve škole.

UŽITEČNÉ ODKAZY:

- 👁 [Časopis pro vícejazyčné děti a multikulturní výchovu Kamarádi \(www.zaedno.org/home-kamaradi\)](http://www.zaedno.org/home-kamaradi)
- 👁 [K navazování na odborné pojmosloví v mateřském jazyce mohou posloužit překladové slovníčky \(https://www.inkluzivniskola.cz/prekladove-slovnicky\)](https://www.inkluzivniskola.cz/prekladove-slovnicky)
- 👁 <http://www.multilingual-families.eu/repository/for-parents>
- 👁 <https://www.inkluzivniskola.cz/vicejazycnost>
- 👁 Cummins, J.: Vzdělávání vícejazyčných žáků. In: Existuje-li to, je to možné: inspirace pro vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem. META slaví 15, s. 183–190. Praha 2021.

Помимо владения чешским как вторым языком и общения со сверстниками, которые разговаривают на чешском, для детей изучающих чешский язык очень важна грамотность на родном языке. Ребёнок потом лучше усваивает новые знания если их можно сочетать со знаниями и навыками приобретёнными на родном языке.

МНОГОЯЗЫЧИЕ:

- * Предотвращает социальную изоляцию детей, чей родной язык отличается от языка большинства в обществе.
- * Позволяет детям лучше приспособиться в новой среде.
- * Укрепляет личность и уверенность ребёнка в себе.
- * Развивает языковые способности и мышление на разных языках.
- * Позволяет сохранить культурное наследие (такжв.. традиции, сказки, принадлежность к общине...).

Ученики используют свои языки для разных целей в общении с разными людьми (родной язык в семье, другой в широком обществе, в школе и др.), на что также имеет влияние словарный запас, уровень владения и языковые предпочтения. Знание родного языка не только полезно для этих детей, но и в большинстве необходимо для общения с членами своей семьи. Без знания родного языка конечно выстоят в школе, но могут иметь серьезные проблемы в общении с родителями, что может вызвать проблемы с воспитанием и поведением. Очень важно сотрудничество школы с родителями – чтобы найти пути как лучше ребёнку учить чешский язык, но и как поддержать и развивать знания родного языка ребёнка.

РЕКОМЕНДУЕМ:

- * Не пытайтесь ограничить детей от родного языка– это риск потерять свою идентичность. Предлагайте детям достаточно возможностей для широкого использования родного языка. (детский коллектив с родным языком, посещение страны происхождения и др.).
- * Воспитывать детей на языке вашей семьи очень важно, потому что это единственный язык, где при общении вы чувствуете себя уверенно.
- * Учителя не должны советовать родителям, чтобы они дома с детьми разговаривали только на чешском, потому что дети бы могли от родителей, которые не достаточно владеют чешским языком научиться неправильные словосочетания, произношение и.др. В тоже время они бы потеряли возможность развиваться на своем родном языке.
- * Установите домашние правила языка, которые вам подходят.
- * Развивайте свой родной язык не только разговорный, но и чтение/письмо.

Важно чтобы в школах и детских садах были созданы условия для использования родного языка. Будет большим преимуществом если дети осознают ценность языка, если будут его использовать не только в кругу семьи. Это повышает осведомлённость всех заинтересованных сторон, языковое разнообразие и неформальное использование всех языков. Поговорите с сотрудниками учебных заведений, которые посещают ваши дети, и узнайте какой у них подход к многоязычию. Сотрудники будут рады услышать ваше мнение, а также информацию о вашей культуре и традициях.

В школе есть больше шансов выучить язык и в общем достичь успеха у тех детей, у которых их члены семьи могли проводить с ними время, рассказывать истории или разговаривать с ними таким образом, чтобы развивать словарный запас на их родном языке. Знания и способности детей родного языка, который изучают дома, будут плодотворно влиять на изучение языка в школе.

ПОЛЕЗНЫЕ ССЫЛКИ:

- * Журнал для многоязычных детей с мультикультурным воспитанием [Друзья \(www.zaedno.org/home-kamaradi\)](http://www.zaedno.org/home-kamaradi)
- * Исходя из профессиональной терминологии на родном языке могут помочь словари (<https://www.inkluzivniskola.cz/prekladove-slovnicky>)
- * <http://www.multilingual-families.eu/repository/for-parents>
- * <https://www.inkluzivniskola.cz/vicejazycnost>
- * Cummins, J.: Образование учеников. Если возможно: инспирация для образования детей с другим родным языком. META празднует 15, с. 183–190. Praha 2021.